

Vármegyei Közélet

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A SZOLNOK-DOBOKA VÁRMEGYEI SZÖVETKEZETT PÁRTOK HIVATALOS LAPJA.

I. évfolyam.

7. szám.

Dés, 1906 május hó 20-án.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rákóczi-ház.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felolós szerkesztő: **BENE FERENC.**

Főmunkatárs: **Dr. TORMA MIKLÓS.**

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona. Fél évre 5 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Vármegyei választások.

A törvényhatóságnál megüresedett állások betöltése körül heves és erős harcok ígérkeznek már régidőtől kezdve és ha csakugyan a nemzeti eszmék védelmében állóknak kellett volna megütközniök az alkotmányellenes kormányzattal e választásoknál, úgy ez az összecsapás páratlan erejűvé válhatott volna a törvényhatóság történetében.

Hála azonban a közbejött kibontakozásnak, e súlyos küzdelmek viharai elvontak fölülünk és minthogy a hazafias alkotmányharcok összetartásra, fegyelemre szoktatták a vármegye közönségének nagyrészét, ma már a vármegyei választások kérdésében is, a hol pedig ezernyi érdek és összeköttetés szálaival kellett megküzdenie, majdnem egyhangú választásokra vezető megállapodások jöttek létre. Ez, de csakis az egyetértésre való ez a törekvés az, a mi visszatart ezuttal a szigorú kritikájától annak, ha vajjon helyes volt-e minden vonalon és minden betöltendő állás körül a méltányosság elveit irányadóul venni. Csak ez tart vissza attól, hogy ezuttal is rámutassunk újból arra a fontos feladatra, a melyet a most érvényre jutott nemzeti uralomnak minden vonalon betöltenie kell.

Az egyetlen elv ugyanis, a mely most megvalósítandó az, hogy közéletünk megtisztítása mellett, a nemzeti eszme védőbástyái megerősítendők, vagy kicserélendők, hogy többé semmi támadás váratlanul, vagy

készületlenül ne találjon... Minden tisztesség, minden közigazgatási állás egy bástyafok pedig, a melyre csak kipróbált érzelmű emberek állíthatók. Nem kételkedünk, hogy a most jelöltek is egytől-egyig megállják helyüket, nemcsak mert szívük minden érzésével hívei a nemzeti eszmének, hanem azért is, mert a méltányosság nevében és a további békés együttműködés érdekében a küzdők tábora előnyt adott értük a méltányosság szavának, holott kipróbált erővel indulhatott volna ezuttal a választási harcra. De mert e részben le van zárva már a további discussio, csak ahhoz a részéhez kívánunk szólni a választásoknak, a hol a közmegegyezéstől menten ki-ki szabadon érvényesítheti szavát, a szolgabírói állások betöltésénél.

Sokaknak az az elve, hogy ez irányban is érvényesüljön a méltányosság, vagyis a szolgálati idő legyen az a mérték, a mely a megkülönböztetésnél alapul szolgáljon. Ezt az elvet azonban csak így egymagában nem fogadjuk el a magunk részéről.

A közigazgatási pálya ma már, mióta anyagilag úgy van dotálva, mint talán kevés közhivatal az országban, oly biztató élethivatás, a mely alkalmas arra, hogy a legkomolyabb jogász elemeket és tehetségeket is a maga körébe vonja. Szabad érvényesülést kell engedni tehát e téren az igazi tehetségnek és a magasabb kvalifikációnak.

Nem lehet és nem is igazságos az, hogy hosszabb vagy rövidebb szolgálati idő, különben kevesebb rátermettséggel

vagy kvalifikációval előnyben részesülhessen oly közhivatalok betöltésénél, melyek a közérdeket a legközelebből és nagy körökben érintik.

Nem fogadható el ez az elv éppen a közigazgatás fogalmi szakának legalsó lépcsőjénél, a gyakornokoknál, a hol a szolgálati idő hosszabb vagy rövidebb volta főispáni külön egyéni elhatározás, vagy jó akarattól veszi eredetét.

Ha netán a gyakornokot is a vármegye közönsége választaná, úgy bizonyos meghatározott esetekben és a szükséges kellek megléte esetén lehetne szó arról, hogy a szolgálati idő itt is tekintetbe jöjjön, azonban az nemcsak a méltányossággal, de az igazsággal is legélesebben ellenkérné, hogy csupán a főispáni kinevezéstől számított, s úgyszólván ezzel a vármegyére oktroyált jelöltek szolgálati ideje egymagában elüsse az arravalóbb tehetséget és magasabb képesítésű pályázót.

Az is igaz, hogy a kellő tehetség javára, ha fennál minden egyéb követelmény, csakugyan előny a szolgálati idő, de különben az csak üres ok a méltányosságra.

Arra is figyelemmel kell pedig lennünk, hogy ez a mérték aztán állandó és maradandó legyen s az elkövetkező választásoknál új megkülönböztetési alapok ne keletkezzenek.

Ma már azonban a törvényhatóság előre is foglalkozik a választásokkal s ez kellő garancia arra, hogy a választások kellő megfontolás alapján fognak megtörténni.

—2.

TÁRCZA.

Az übermensch a szépirodalomban.

Írta: Dr. Erdélyi Károly.

(Folytatás.)

Nietzsche beteges ember volt és gondolatait beteges szélsőségekig fejtette ki. Ezeket újabban lelke pathologikus tüneteinek szokták számitani. Nagyon rosszul mondották pesszimistának; inkább az erővel teljes, a hatalomra törekvő életnek apostola ő, aki annyit szedvedett életében a betegségtől és végre az örültség homályában veszett el, akkor, amikor nagy ideálját, az übermenschet önmaga kezdte megtagadni. Azt hitte, hogy „Also sprach Zarathustra” cz. műve az emberiség legmélyebb könyve. Korántsem az; ő csak egy fejlődési láncolatnak végső foka. Előtte sokan termeltek hasonló gondolatokat. Így a dán Kierkegaard, így különösen Carlyle a hősookról szóló híres könyvében; így Emerson, akinél a nagy ember magasabb szellemnek és akaratnak exponense, a természet szervezett erejének kifejezése, aki messze kilátást nyit meg az emberek előtt és egy reggeli táj fuvallataként előhaladásra hív. Ilyen Flaubert, a nagy francia író, aki a burzsoá ostobaság személyes ellenségének vallotta magát s aki olyan öregnek mondja magát, mint egy piramis, s olyan fáradtnak, mint egy számár, amely meg van terhelve évezredek ostobaságaival. Ilyen Renan, aki szerint azok lesznek a szó teljes és igaz értelmé-

ben a föld istenei, akik kezükbe ragadják azokat az eszközöket, amelyekkel a világ, vagy földünk elpusztítható; tehát a tudósok, a zsenik. Mindannyian gyűlölik a demokráciát, amely nivellál és a tehetetlen embert a zsenivel egy sorba helyezi. Mit ér az — kérdi Flaubert, — ha néhány ezer paraszttal több tudja olvasni a Petit Journalt? A zseninek vagy az ideálnak tisztelete — tanítja Renan — az igazi képző és emelő; a tisztelő a tisztelt körébe emelkedik; a kutya büszke arra, hogy a felsőbb rendű embernek szolgálhat és ezáltal annak magasabb régiójába emelkedhetik. „Az értelem tekintetében — tanítja Schopenhauer — a természet fölötté arisztokratikus. A különbségek, amelyeket itt létesített, sokkal nagyobbak, mint amelyeket bármely országban a születés, a rang, a gazdagság, vagy a kaszt hozott létre; de miként más arisztokráciákban, akként itt is sok ezer plebejus jut egy nemesre, sok millió egy fejedelemre és a nagy tömeg pusztá csöcselék az ő birodalmában is.

Ilyenformán jól mondották, hogy az übermenschet az undor nemzette a csodálattal. A burzsoá, aki demokrátiás álmait daczára olyan csekély mértékű politikai szabadságnak örvendett régebben, azzal akarta magát kártalanítani, hogy annál vakmerőbben szolt bele mindenbe, amihez tulajdonképp legkevesebb volt a mondanivalója és ami a legkevésbé is érdekelte: a szellemi kérdésekbe. Minden szellemi siker végre a tömegtől lett függővé; a közönség érezte, hogy ő az úr és a felesleges emberek lettek a szükséges emberek bírái, ezek meg értékük tudatában olyan büszkék és

nagyok voltak, hogy hiába néztek szét kartársaik között értelmes olvasó után, s olyan emberek itéltek fölöttük, akiknek csodálata és helyeslése maga is sértés. S az emberiség, amely szükségképpen és változhatatlanul egyenlőtlen tagjaiban, az egyenlőség elvei szerint rendezkedett be minden téren.

A tömeg iránt való gyűlölet egyik legélesebb szavát Ibsen hallatta a Nép ellenségében: A többségnek soha sincs igaza!

Végre mindehhez hozzájárult a darwinizmus, az ember fejlődésének tana, amely új erkölcsi értéket követel és egy magasabb embertípus lehetőségében hisz, amelyre nézve a legkalandosabb tervek merültek föl.

Ez nagy vonásokban az übermensch születése, fejlődése és halála. De ez a halál csak a filozófiában következett be és nem a szépirodalomban. Itt még mindig valóságos orgiákat ül.

II.

Nietzsche tana a magyar irodalomban is felülíti a fejét. Fiatalos, éretlen fejekben mit tehet, mutatja Szilágyi Géza „Tristia” című verskötete, amely annak idején általános megbotránkozást keltett. A siheder szerző, aki azelőtt két esztendővel érettségizett, közbotrány miatt a járásbíróság elé került. *Bankett* című verse így szól:

1. Akik vérük, velőjük' áldozák föl
Dicsőséges harcában a Jövőnek,
A diadalt, ha végre már kivívták:
Győzelmi laiomára összejőnek

VÁRMEGYE.

= **Jelölő gyűlés.** A mint arról már múlt számunkban megemlékeztünk, *Retegi Sándor* törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tag előleges értekezletre hívta össze a vármegye birtokosait és a törvényhatóságnak a közügyek iránt érdeklődő tagjait abból a célból, hogy a május 29-iki rendes tavaszi közgyűlésen a betöltésre kerülő közigazgatási állások jelöltjeire nézve a törvényhatóság többsége egységes megállapodással járuljon a választási urna elé. Ezen célzatnak hangoztatásával nyitotta meg *Retegi Sándor* az értekezletet 14-én d. e. 12 órakor és sajnálatos jelentette, hogy egy beállott vasúti baleset miatt, az értekezlet előzetes megállapodásához képest, gróf *Wass Béla* főispánt nem hívhatta meg, mert a mai napon nem érkezett meg Désre. Meghívásra megjelent azonban *Bándy György* alispán, aki az értekezleten megjelentek felkérésére, részletes felvilágosításokat adván a jelenleg szolgáló s a betöltendő állásokra pályázók szolgálati idejéről és viszonyairól, több oldalról történt hozzászólás után az értekezlet egyhangulag abban állapodott meg, hogy törekedni fog, miszerint a törvényhatósági bizottság tagjai a *magyarlaposi* fősolgabírói állás betöltésénél *Szabó Gusztáv* tb. fősolgabíró, a *csáki-gorbói* fősolgabírói állás betöltésénél *Ujváry Károly* tb. fősolgabíró, az első osztályú szolgabírói állások betöltésénél *Almásy Sámuel* tb. fősolgabíró, *dr. Gajzágó Ernő* és *Vékony Jenő* szolgabírók mellett foglaljon állást. Az ily módon megüresedő három másodosztályú szolgabírói állásra, miután előreláthatólag nagyobb számú pályázó fog jelentkezni, egyik elhangzott indítványra kimondotta az értekezlet, miszerint kinek-kinek maga meggyőződésére bizza az elhatározást, csupán a jelenlévő alispán fűzte ehhez azon óhaját, hogy a hosszabb idő óta kifogástalan szolgálatot teljesítő megérdemlik a figyelmet.

Mindjárt az értekezlet megnyitása után, szóba került a főispán kinevezetése folytán megüresedett bizottsági tagság betöltése. *Biró István* ajánlotta gróf *Eszterházy Gyulát*, *Vékony Ferencz* pedig *Kühbacher Ferencz*et. Miután az értekezleten nem sikerült az ellentétek elenyésztetése, az állás betöltése körül előreláthatólag élénk küzdelem fog a két jelölt között lefolyni a közgyűlésen.

Midőn az értekezlet ekként történt lefolyásáról beszámolunk, örömmel jegyezzük meg, hogy ezuttal talán először történik, hogy mélyen a megye érdekébe vágó kérdések eldöntésénél első sorban a megye közönsége nyilatkozik meg. Reméljük, hogy ez az egészséges irányzat ezután is nyilatkozni fog a vármegyei élet minden mozzanatában.

= **A kormány köszönő leirata a vármegyének.** A *Wekerle* kormányt mindjárt megalakulásakor a vármegye nevében *Bándy György* táviratilag üdvözölte. Az üdvözlésre most választott *Wekerle Sándor* miniszterelnök a következő leirattal:

A vármegye t. közönségének hozzám, s a vezetésem alatt megalakult kormányhoz intézett hazaifas üdvözlése kellemes érzelmeket keltett mindannyiunkban, mert rokonszenvük megnyilatkozása és támogatásuk kijelentése lényeges feltételét képezi hazaifas törekvéseink sikerének.

Fogadja a törvényhatóság t. közönsége leghalásabb köszönetem kifejezését szíves hangu üdvözléteért és bizalmáért.

Budapest, 1906 május 4-én. *Wekerle, s. k.*

A köszönő irat a 30-iki törvényhatósági közgyűlésen kerül felolvasásra.

= **Tisztelgések a főispánál.** Gr. *Wass Béla* installációja után a hatóságok és a közintézetek 15-én, kedden tiszteltek az új főispán előtt, a vármegyei ház alispáni fogadótermében. A tisztelgő küldöttségek vezetői kivétel nélkül azzal az örömmel és lelkesedéssel üdvözölték az új főispánt, a melylyel csak egy önzetlen lelkű, mindenki által ismert, erős jellemű köztisztviselőt lehet körülvenni, s a kinek nemes intenczióiról mindenki őszintén meg van győződve. A főispán is ugyanazzal a melegséggel, ugyanazzal a szeretettel viszonyozta minden egyes küldöttség tisztelgését, amilyenel azok őt elárasztották és a tisztelgések lefolyása ezuttal nemcsak igazolta, de újból megerősítette azt a meggyőződést, hogy gr. *Wass Béla*ban a vármegye eddig egyik legszimpatikusabb főispánját tisztelheti. A küldöttségek az alábbi sorrend szerint jártak a főispán elé: A dési róm. kath. egyház küldöttségét *Voith Gergely* kir. tanácsos, a vármegyei gazdasági egyesületet *Voith Simon* alelnök, *Szamosújvár* város küldöttségét *Tódorfy Lukács* polgármester, a vármegyei róm. kath. pápát *Bárany Lukács* esperes-plébános, a szamosújvári főgimnázium tanári karát *dr. Mártonfi Lajos*, a VII. kerületi kulturmérnökséget *Igaz Lajos* kir. főmérnök, a vármegyei jegyzői kart *Szél Károly* körjegyző, a tanfelügyelőséget és a vármegyei tanítótestületet *Gönczi Gyula* kir. tanácsos, tanfelügyelő, a gör. kath. egyházközséget *Hátoszló Flórián* egyházi gondnok, a dési református egyháztanácsot *Vékony Ferencz* kir. tanácsos, főgondnok, a pénzügyigazgatóságot és a mellé rendelt számvonóséget *Schöffmann Imre* pénzügyigazgató, a dési honvédszázalaj tisztikarát *Simonovics Örnagy*, a vármegyei tisztikart *Bándy György* alispán, *Dés* város képviselőtestületét *Ilosvay Jenő* polgármester, a dési állami főgimnáziumi kart *dr. Kőrösy György* igazgató, a dési ipari hitelszövetkezetet *Gábre János*, a dési csendőr szárnyparancsnokságot *Mayer százados*, a dési kir. törvényszéket és ügyészséget

pedig *Balás Máté* kir. törvényszéki elnök vezették a főispán elé. Az üdvözlő beszédekre a főispán minden esetben találó és meleg köszönetet mondott. Különösen a bíróság üdvözlésénél mutatott rá arra, hogy a független bíróság a nemzeti küzdelem alatt, az alkotmány legerősebb mentővárnak bizonyult. Az üdvözlések déli 12 órakor értek véget.

Politikai hét.

1906. május 19.

A képviselőház többsége készülődik már új szerepéhez. Bizonyos előkészületek természetesen szükségesek is ehhez, mert eltekintve attól, hogy eddig még a legöregebb *Madarász* apók sem emlékeznek arra, hogy a kormányjavaslatokra valaha igen-nel kellett volna szavazniok, most már a legnagyobb feladat az, hogy a nagy móddal felszaporodott nyáj összetartható és fegyelmehető is legyen.

Bizonyos, hogy nem csekély feladat, s *Kosuth Ferencz* két napos pártkonferencián igyekszik kellőképp tájékozni magát a hívek hangulata felől és e két napos kurzus fogja megállapítani a párt további magatartását is.

Közben a kormányelnök sűrűn jár Bécsbe. Most készül a trónbeszéd, a felirat, a kormányprogram. Mindmennyi fontos, messze kiható proklamációk foglalatja; fontos minden szó, minden kijelentés, de hogy mi legyen bennük, ma még az intező körökön kívül senki sem tudja. A ház napirendje az első napokra már meg is van határozva. Hétfőn a mandátumok benyújtása, kedden trónbeszéd, szerdán és azután az igazoló bizottságok és a többi szakbizottságok megalakítása. Aztán belezökkentünk végleg a rendes kerékvágásba. Következik az ujonczjutalék megszavazása és a költségvetés. *Julius* elejével már sorozás lesz, augusztus elsején ujonczbevonulás, s december elsejéig mindez még egyszer megismétlődik.

Most az országos politikának ma jelentkező sablonja mellett azonban jobban leköti a vármegyei élet. Igaz ugyan, hogy a képviselőválasztásoknak egy utójátéka folyt le 18-án azaz pénteken a szamosújvári választáson. Győzött *Dániel László* 20 szóval. Függetlenségi pártot nagy az elkeseredés és irtózatosságot beszélnék szélén. Ha igaz ez a szomorú hír, akkor nem igazán függetlenségi érzelmű a kerület és akkor nem nagy kár érte, hogy erre az eszmére nézve elveszett. Ha azonban alapjában csakugyan függetlenségi érzelműek a választók és mégis elbukott a függetlenségi zászló, akkor még szomorúbb a helyzet, mert a kerület érzéseiben megbizni nem lehet. De, ha viszont egyáltalában nem függetlenségi érzelmű a választók többsége, akkor is következtetnünk a multkori egyhangú, lelkes és akkor merészen hazafiasnak látszó választás után. Szóval a kerület rosz hirbe keverte magát ezuttal mindenképpen, s jórészen ezért is hagyta hidegen a vármegye közönségét a harc most, a mikor pedig benn a kerületben izzó szenvedélyek hevítették heteken át a lakosságot.

Minékünk pedig itt a vármegye dolgában nem is nagyon fáj már a fejünk. Két fősolgabírói állás és három első osztályú szolgabíró egyhangu megválasztása ma már holtbizonyos. Itt ezuttal az úgynevezett szigorú *millánosság* érvényesült. Igaz elv, melyet a vármegye közönsége is magáévá fog tenni és csak használni fog a közigazgatás biztonságának, ha ezután is így lesz. Csakhogy eddig gyakran, sőt sokszor nem így volt! Akkor elmaradtak öreg tisztviselők, haladtak ifjak, mert az mondatott: „*úgy kellett*”. Nagy baj lenne, ha majd ismét váltakozva támadnának új életre ezek az elvek.

A közigazgatási bizottság titkos szavazással tölteti be. Titokzatos tehát a harc kimenetele is. Ez lesz azonban a közgyűlés legpikánsabb eredménye.

A „Vármegyei Közélet”

előfizetési ára:

egész évre --- --- --- 10 korona
fél évre --- --- --- 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dés, Rákóczi-ház.

2. Kicsiny sereg . . . kevély, szilaj vonások . . .
A szemek vad, lobogó lángban égnek:
A földön urat el nem ismer egy sem,
És egy se vallja Istenét az Égnek . . .
3. És ünneplik majd a nagy Zarathustrát,
A mestert, Őt, a ki hozzánk leszáll:
Amely igazi messiást ígért még,
A régi jóslatot valóra váltva.
4. És ünneplik az Énnek győzedelmét,
S a durva, bamba tömeg rút bukását,
Hogy az erős igazság lett im' úrrá,
És elbukott a gyáva, gyöngé álság . . .
5. Ünneplik a fényt, mely halálra küldi
Minden aljasnak anyját: a sötétet . . .
S a szent, szabad, erőszakos szerelmet,
Mely nem lehet soha, soha se vétek!
6. Ünneplik, hogy megölték ami régi,
A mult esűf, kendőzött, hazug világát: —
Ha néha gondolok e szép jövőre,
Valómon sötét felleg gyásza száll át . . .
7. Ó, mert az üdv korát már el nem érem,
Günytől, szitoktól korán összetörtén;
S ha fenn majd győzedelmet ül az Élet,
Már lenni ieszek réges-ég a gödörben.
8. S mig fenn a világ nemzőjéhez, a naphoz,
Tör újjongása büszke lakomának:
Rajtam, ki ott valék a harczosok közt,
Lenn majd a síri fergek lakomáznak . . .

Nietzschei eszmékkel van eltelve *Új dalok* cz. kötetében a sokat emlegetett *Erdős Renée*. Mindenekelőtt erős benne az öntudat. Ő útát vágott, hol szirtes szakadék volt és tüzet gyújtott, ahol homályos éj volt, s az ő útja a magasságok büszke útja. Ő csak menni, menni vágy, elébe a napnak, a biboros fényben égő virradatnak. Ő fényes gondolat után rohan; társa a hitnél és áldásnál is nagyobb, az a nagy tudat, hogy egyedül

van. Szereti a hatalmat, mert abban a nagyság; imádja az erőt, mert benne az igazság; a sápadt vágyak vize kiapad nála és helyükön bástyát emel az akarat . . . Nietzsche gondolatai szó szerint. Bővebben nem lehet rá kiterjeszkedni, mert ez a nőköltő olyanokat beszél, a miket még magyar költő nem irt meg és amiket egyik kritikusa szerint, a mamájának nem merne elmondani.

Egyéb magyar szépirodalmi műben is fölföltünnek Nietzschei eszmék, hol erősebben, hol gyöngébben; ámde nem érdemileg valamely költői mű alapeszméje gyanánt. Uglálszik, még inkább a régi erkölcsi értékekhez tartjuk magunkat.

Az a mű, amelyen talán leginkább látszik *Zarathustra* hatása, *Gerhart Hauptmann* „*Die versunkene Glocke*.” Az elsúlyedt harang cz. mesedramája. Ez a színmű a németeknél fölötté nagy népszerűsége tett szert, számtalanszor adták a színpadon, egy évig egyébről se beszéltek, aztán lassanként elhomályosult a híre s manap többen vannak ócsárlói, mint kedvelői.

Heinrichet, a harangöntőt, a felesége, minden jóbarátja és ismerőse istenáldotta mesternek tartja, különösen akkor, mikor bevégezte nagy művét, a harangot, amelynek most már a bérezi templomban kell szólnia. Ámde az irigy és kaján természeti szellemek a harangot a hegyi tóba lezúditják. Evvel oda lesz *Heinrich* büszke öntudata és önbizalma is. A többiek nem vesztették el benne hitüket; egyesegyedül ő maga nem hisz többé mester voltában. „A völgyben zeng a harang, de nem a hegyeken”, így ítél a harangról.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **Személyi hír.** Báró Bánffy Dezső v. b. t. t. a szamosvölgyi vasút közgyűlésére 16-án Dérsre érkezett, s még aznap délután el is utazott.

— **Áthelyesések.** Schubert József honvédfőhadnagy Dérsről Veszprémbe, — Öryei Béla honvédfőhadnagy pedig Nagyváradra helyeztetett át.

— **Uj parancsnok.** Az áthelyezett Illgner Károly cs. és kir. huszárcapitány helyébe a dési mentelep-osztály parancsnokául báró Eötvös László cs. és kir. huszárfőhadnagy nevezetett ki, aki új állását már el is foglalta.

— **Kinevezés.** Jlosvay Jenő polgármester a városi pénztári osztályhoz legifjabb Basa Lajost kézbesítőnek kinevezte.

— **Érettségi biztos.** A kolozsvári piarista gimnázium érettségi vizsgálatára a román kath. státus biztos minőségben dr. Torma Miklóst, lapunk főmunkatársát küldötte ki.

— **Kulturmunka.** A népiskolai ifjúsági könyvtárakat intéző bizottság 4 csomag könyvet és füzeteket küldött a vármegye tanfelügyelőségéhez az ifjúsági könyvtárak és tanítók részére leendő szétosztás végett. A könyvek és füzetek célja a magyar nyelv terjesztése. De a sok hasznos és tanulságos könyv és füzet jelentékeny kulturmunkát is végez. A tanfelügyelőség most osztja szét a küldeményt.

— **Vizsgák.** A vármegyei állami elemi iskolákban az évről vizsgálatok általában június hó 16-tól 30-ig terjedő időben fognak megtartani.

— **Városi választások.** A Dész városi rendőrségénél üresedésbe jött és rendszeresített állások, nevezetesen két alkapitányi, egy városi aljegyzői és egy irnoki állás a 23-ra összehívott közgyűlésen fog betölteni. A többrendbeli állásra igen sok minden rendű és rangú pályázó akadt, akik között jóformán el sem tudnak majd igazodni a képviselőtestületi tagok. A közérdek azt kíváná, hogy végre is megfelelő képzettségű és munkarejű egyének kerüljenek az amugy is gyengén szervezett rendőri testületbe, viszont azonban az atyafiság, sógorság, komaság, meglehetősen erővel igyekszik más irányban is meglágyítani a választók szívét. Hogy mi a mi véleményünk e tekintetben, azt talán nem is kell bővebben kifejtenünk, szólnon azonban mindennél ékebben az a levél, mely a tárgybán szerkesztőségünkhez érkezett. A levél, a melynek ortográfiájától eltekintettünk, a következő:

Tiszelt Szerkesztő úr!

Amint hallom, 23-án választás lesz a városnál, járnak a jelöltek házi-házra, s olyanok is vannak közöttük, hogy az ember azt hinné, hogy az agok menházát akarják újból visszacsinalni. Tessék kiírni a lapjába, egy kicsit, úgy paprikásan, hogy ideje volna már arra is ügyelni a választásnál, hogy odavaló emberek kerüljenek a rendőrségre, akiknek iskolájuk is van, akik el is tudnak igazodni a között a sok mindenféle tudnivaló között, amit a rendőrségnek tudni kell. Mert csak amugy immel-ámmal, s csak úgy magától igazodott el ott eddig is minden. Tessék erről egy jó cikket írni. Tisztelettel:

Egy polgár.

Ezeket a megszivlelendő kívánságokat magunk részéről is közfigyelembe ajánljuk.

— **Egy városi ösztöndíj.** Néhai Róth Pál, Dész város egykori polgármestere és képviselője, egy alapítványt létesített, melynek kamatai minden évben egy magasabb ipariskolában tanuló szegénysorsu jó tanulóknak lennének adandók. Az alapítvány létesítése óta ez ideig azonban csak egyetlen egyszer nyílt alkalom arra, hogy ez az alapítvány az alapító-levél szigorú értelmezésének megfelelően kiadassék. Ma hosszú évek után ismét volna egy arra érdemes, kiváló tehetségű, szerény tanuló, a ki ugyan nem magasabb ipariskolát látogat, de magasabb kiképzés céljából ipari tanfolyamot hallgat külföldön és így a segélyezésre mindenképen érdemes. Óhajandó volna, hogy az illetékes körök, esetleg az alapítványt tevő hozzátartozóinak meghallgatásával, az alapítvány kamatai e törekvő fiatal ember kiképzésének előmozdítására fordíttassék.

— **Tanítói továbbképző tanfolyam.** Mult számunkban megemlékeztünk a közoktatásügyi miniszter által hirdetett tanítói továbbképző tanfolyamról s annak céljáról. Mint örömmel értesülünk, a tanfolyamra főleg a felekezeti tanítók köréből igen sokan jelentkeztek. Ez azt mutatja, hogy a felekezeti tanítók körében meg van a hajlandóság és jóakarata a továbbképzés iránt.

— **Gyermekhulla.** A kápolnok-monostori csendőrorjárat egy csecsemő hullájára akadt. A Kápolnokmonostor és Szurdokkápolnok közti patlak mentén egy kivájt tökébe volt a csecsemő hullája szorítva. A vizsgálóbíró széleskörű nyomozatot tetetett folyamatba, mert a megejtett boncolás eredménye az, hogy büntény esete forog fenn.

— **Gyanus haláleset.** Lapunk zártakor vesztük az értesítést, hogy Macskamező és Dánpataka községek közötti utvonalon egy férfi hullára akadt a csendőrorjárat. A helyszínére kiszállott törvényszéki orvosok a hulla boncolását megéjtették. Az eset állítólag úgy történt, hogy a macskamezői hegy alján fektűdt a néhai sértett. A hegytetőről a szél megindított egy mészszel megakart szekeret s a lefelé rohanó szekér keresztül ment sértett nyakán, s a szerencsétlen ember a sérülésbe belehalt. A nyomozatot bevezették, hogy kiderítsék terhel-e valakit gondatlanság.

— **Iskolalátogatás.** Rakusz Lajos tanfelügyelő-ségi tollnok az elmúlt hét folyamán meglátogatta a kozárvári, alóri, alsókosályi, kissomkúti, cserneki, bujdosai, bezdédi és hosszúmezői gör. kath. elemi iskolákat. Ezekben az iskolákban a magyar nyelv tanítását még mindig igen gyenge stadiumban találta. Ennek oka az iskolai helyiségek hiányossága mellett főképp abban rejlik, hogy egyes román tanítók maguk sem bírják a magyar nyelvet. A vármegye erős kezű tanfelügyelője sürgős intézkedéseket tett, hogy ezek a szomorú állapotok mielőbb megszűnjenek. Mi hisszük, hogy a tanfelügyelőnek pár év alatt sikerülni fog a vármegyei népoktatás terén konszolidált viszonyokat teremteni.

— **Alapítvány.** A szamosújvári polgári leányiskola tanítótestülete 400 koronát gyűjtött össze, s ezt az összeget az iskolának adományozta alapítványképp. Az alapító levelet a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta. A szép cselekedet nem szorul dicséretre.

— **Dési ipari hitelszövetkezet vállalatai.** A még a Dész Zoltán főispánja alatt megalakult dési ipari hitelszövetkezet, mely annak idején nagyobb mérvű vállalatokkal szerzett munkát és biztosított nagyobb jövedelmet a helybeli iparosoknak és vállalkozóknak, ez évben is tekintélyes építkezési vállalatokat szerzett meg a szövetkezet tagjai részére. Elvállalta ugyanis a szamosújvári hitelbank palotájának, ugyszintén a dési izraelita hitközség templomának felépítését, valamint a betleni vasúti állomási épület kibővítési munkálatait. A szövetkezet eddig végzett munkálatai kellő biztositékot nyújtanak az iránt, hogy ezeket a vállalatokat is közmegelegedésre fogja bevégezni.

— **A „Dési torna-vívó egyesület” választmányi ülése.** A „Dési torna-vívó egyesület” május hó 17-én déli 12 órakor a Szamosvölgyi vasút-társaság üléstermében Sterba Dezső elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melyen az egyesület által május hó 20-án, vasárnap a csicsói váromokhoz rendezendő kirándulás részleteit beszéltek meg. A kirándulásra a tagokon kívül a város közönsége soraiból is szívesen lát vendégeket az egyesület. A kirándulók Lábfalváig kocsin fognak menni, onnan fel a csicsói várba és a várból vissza a városba gyalog fognak jönni.

Több keblü ügy megbeszélése után pénztárnok jelentést tett a pénztár állásáról, mire az ülés véget ért.

— **A Szamosvölgyi vasút közgyűlése.** Május hó 16-án délelőtt 11 órakor tartotta a Szamosvölgyi vasút részvénytársaság XXXIV. rendes közgyűlést, melyen báró Bánffy Dezső elnökölt, s jelen voltak: Gróf Wass Béla főispán, Bokros Lajos, Kálmán Gusztáv min. oszt. tan., Schöffmann Imre p. ú. tan., pénzügyigazgató, Láitner Elek min. tan. erdőigazgató, Schreiber Sándor, Viborg János, Maléter Zoltán, gróf Bethlen Balázs, báró Bornemissza Károly, Voith Gergely, dr. Hankó Ödön, Gálbory Sándor részvényesek; Bány György, Hatfaludi József, Nesselfeld Viktor felügyelő-bizottsági tagok.

Az 1905. évi tiszta nyeresémeny 1.027,358 kor. 95 fillért tett ki, melyből megfelelő összeg a forgalomban levő elsőbbségi részvények szelvényeinek 4¹/₂%-kal leendő beváltására fordított.

Az igazgatóság 3 kilépő tagja ismét megválasztott.

Felügyelő-bizottsági tagok lettek: Dr. Hankó Ödön, Bány György, br. Bánffy Ferencz, Hatfaludi József, dr. Torma Miklós, lapunk főmunkatársa.

A közgyűlést igazgatósági ülés követte, melyen az igazgatótanács újból megalakult. Elnök lett ismét br. Bánffy Dezső, alelnökök pedig Bokros Lajos és gr. Wass Béla.

Délben a „Hungária” éttermében ebédet adott a vasúttársaság, melyre a megjelent részvényesek, a társaság főhivatalnokai, s városunk néhány notabilitása volt hivatalos.

— **A színház sorsa.** A Szolnok-Dobokavármegyei nemzeti színházat annak idején br. Bánffy Dezső kezdeményezésére részvények kibocsátása útján létesítették. A részvényesek által alakított választmány, a mely eleddig színházi választmány név alatt intézte a színház ügyeit, bérleteit és fedezte ebből és ezenkívül igen sokszor a vármegye segítségével a színház kiadásait is, volt a színház ügyeinek kezelője. Időközben azonban a választmány tagjai állandóan váltakoztak és folyton változott az intézőség elnöke, a mindenkori főispán is, úgy, hogy a színház az utóbbi időben tulajdonképen gazdátlanul maradt. Ez indította arra a választmányt, hogy a színház épületének és összes felszerelésének tulajdonjogát a részvényesek által a vármegye közönségére, mint egy változatlan és állandó erkölcsi testületre ruháztassa át, főképen azért is, mert a részvényesek tulajdonosai vagy nem ismerősök, vagy pedig mert sokan részvényeiket a színháznak vissza is ajándékozták. Ez az átruházás is a részvényesek csekély számban történt megjelenése miatt csak a 17-én délelőtt 11 órakor Désen a vár-

megyeházán megtartott közgyűlésen vált lehetővé. Ezuttal azonban visszavonhatatlanul kimondotta a részvényesek közgyűlése, hogy a színház teljes tulajdonjogát a vármegye közönségére ruházza azzal az egy kikötéssel, hogy a színház örök időkre csak magyar nyelvű előadások tartására engedhető át. Ezzel a színház ügyének végleges rendezése egyelőre befejezést nyert s nincs kétségünk az iránt, hogy az új gazda gondozása alatt most már az időközben kissé elhanyagolt színház épület, új díszben fogja a legközelebbi szezon közönségét fogadni.

— **A „Magyar védő egyesület” alakuló gyűlése.** Az országosan szervezkedő „Magyar védő egyesület” dési fiókjának megalakítására az előzetes szervezkedés még az általános választásokat megelőzőleg megtörtént, és a szervező bizottság női tagjai taggyűjtés tekintetében nem várt eredményeket értek el. Most végül a politikai mozgalmak elcsendesedése után végleg szervezkedni fog a dési fiókegyesület is, s e végből május hó 24-én, áldozó csütörtökön délelőtt 11 órakor a városház nagytermében alakuló nagygyűlést tart, melyre az egyesület tagjaiul jelentkezettek és az érdeklődőket ez uton hívja meg a szervezőbizottság.

— **Meghívó.** A „Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya, úgy is mint mezőgazdasági szakbizottság, Désen, 1906. évi május hó 28-án, hétfőn délelőtt 10 órakor az egyesület helyiségében ülést tart, melyre a választmánynak választott és hivatalbóli tagjait meghívom. Dész, 1906. május 7-én. Gr. Wass Béla elnök.

— **A Kossuth Lajos-utca rendezése** tárgyában a város polgármestere május hó 14-ére hívta össze az érdekelte telektulajdonosokat, hogy velük a tárgyalásokat megkezdeje. A tárgyalások során Sombory Zsombor az utvonalba eső telek részéért 7000 korona összeget kér. A többi telektulajdonosok nem pénzbeli, hanem természetbeni kártérítést követelnek, még pedig az elvonandó utca felé eső telek háromszorosát kérik a posta-kert vízenyős részéből, hogy azt feltöltve, s telkükhöz csatolva tegyék hasznossá. A baloldali telektulajdonosok pedig négyszög méterenként 3 koronát, illetve a szabályrendeletileg megállapított egységért akarják megadni. A tárgyalások továbbra is folyamatban vannak. Itt tartjuk helyenvalónak megemlíteni azt is, hogy a polgármester már a közel jövőben tervezi egy utca létesítését. Az új utca a Postakerten keresztül a Rózsa-hegy aljához vezetne. A postakert parcellázásának tervén most dolgozik Sterba Dezső. Az új utca létesítésének főleg a Rózsa-hegyi lakók örvéndenének, mert a közeledést hihetetlen mértékben könnyítené meg.

— **Kisorsolt esküdtek.** A dési királyi törvényszék előtt tartandó júniusi esküdtzéki ciklusra a következő esküdtek sorsoltattak ki: Hilbrand Ferencz Dész, Kabdedő János Kozárvár, Jenei Imre M.-Borzás, Gebhárd József Horgospataka, Temesvári Gerő Vasasszentivány, Kempf Iván Dész, Székely Benedek Retteg, Pap Gusztáv dr. Szamosújvár, Hatfaludi György Dész, Müller Mihály Szamosújvár, Nyárády Károly Semesnye, Krémer Sámuel Dész, Voith Simon Felsőkosály, Frank J. Mózes Dész, dr. Siobán Vilmos Dész, Bulbuk Márton Szamosújvár, Demeter Lajos Dész, Csizsár Imre Dész, Csizér Frigyes Rohi, Ferenczy Endre Dész, Clemens Albert Dész, Placsintár Sámil Dész, Duha Gerő Szamosújvár, Hye Jenő Dész, Szekeres Árpád Felsőkosály, Veress Dezső Dész, dr. Horváth Árpád Dész, Lebedi János Magyarlapos, Michelisz Sámuel Horgospataka, Gönczi Mihály Szamosújvár. Az esküdtbiróság előtt tárgyalandó ügyek száma és sorrendje ez ideig még nem ismeretes.

— **Sertésvész.** A földmivelésügyi miniszter a sertéseknek csakigorbói és nagyilondai járásokból Ausztriába való bevitelét betiltotta, a járásokban fellépet sertésvész miatt. A zárlat feloldásáról annak idején hirt adunk.

— **Törvénykezési naptár.** A dési kir. törvényszéknel 1906 május hó 23-án a következő bünyügyi főtárgyalások tartanak meg: 1. Ozv. Andrekán Simonné s társai ellen gondatlanságból okozott emberölés vétségéért. 2. Gottfried János s társai ellen közokirat hamisítás büntetőért. 3. Urdia György ellen súlyos testi sértés büntetőért. 4. Buda György László ellen hatóság elleni erőszakért. 5. Kozma Juon lui Se'án Jámber ellen lopás büntetőért. — 1906 május hó 25-en: 1. Farkas László és 2 társa ellen súlyos testi sértés büntetőért. 2. Márk Matild s társai ellen súlyos testi sértés büntetőért. 3. Szász János s társai ellen súlyos testi sértés büntetőért. 4. Márk Grigor lui János ellen magánlak megsértés büntetőnek kísérlőért. 5. Szelezsán János a Kelemené ellen súlyos testi sértés büntetőért.

Kiadó: a „Vármegyei Közélet” szerkesztősége.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1898.

HEIMAN ALBERT

ÉKSZERÉSZ

DÉS, FÖTÉR (a szt-ferenczrendi zárda épületben).

A t. vevőközönség figyelmébe ajánlom dúsan felszerelt raktáromat: a legmodernebb és legizlésebb kivitelű **gyémánt, brillánt, arany, ezüst ékszerekben és órákban, valódi ezüst és china-ezüst** dísz tárgyakban. — Áruim a **m. kir. fémjelző-hivatal bélyegével** és finomságát tartalmazó **felirattal** vannak ellátva. — Üzletem **8 évi** fenállása óta a t. vevőközönség meggyőződést szerezhetett az **árak szoliditásáról** és főképen áruim **valódiságáról**; miért is joggal remélem, hogy oly nagyvárosiasan felszerelt árúraktárral való vállalkozásomat melegen fogja támogatni.

7-52

Kiváló tisztelettel

Heiman Albert.**„HUNGÁRIA”**

DÉS.

Modern kényelemmel, központi fűtéssel, acétylen világítással ellátott **tizen-nyolcz kényelmes szoba.**

ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ.

Nagy választék ételekben és italokban.

Czukrászat: Naponta friss sütemények, czukorkák, liqueurök, befőttek. — **Lakodalmakra és házimulatságokra** menük előállítására szóló megrendelések kifogástalanul teljesíthetnek, úgy helyben, mint vidékre.

2-52

Kiváló bőrpoló szer. Mindenféle káros anyagtól ment a **Wolff-féle****Liliom-arczkrém**és **Liliom-szappan.**

Eltávolít szeplőt, májfoltot, kiütést, bőrt kát s pár napi használat után az arczbőrt üdév és bársonysimává teszi. Nem zsíros, nappal is használható. — **Ára 1-1 darabnak 80 fillér.**

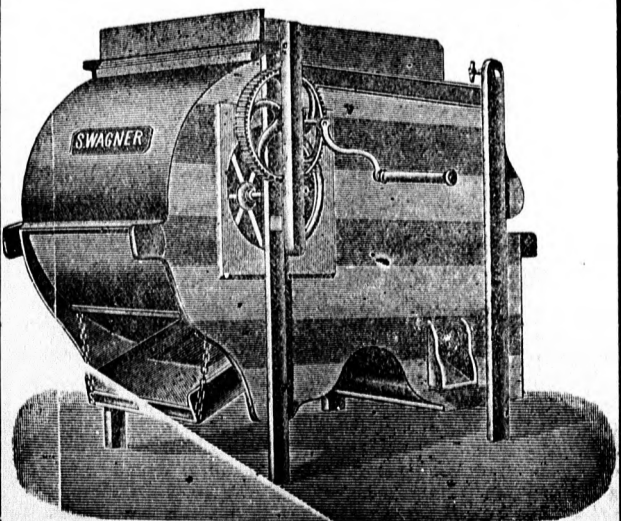
Kapható egyedül a készítőnél:

WOLFF BOGDÁN gyógyszerésznél

Désen, Fötér.

2-52

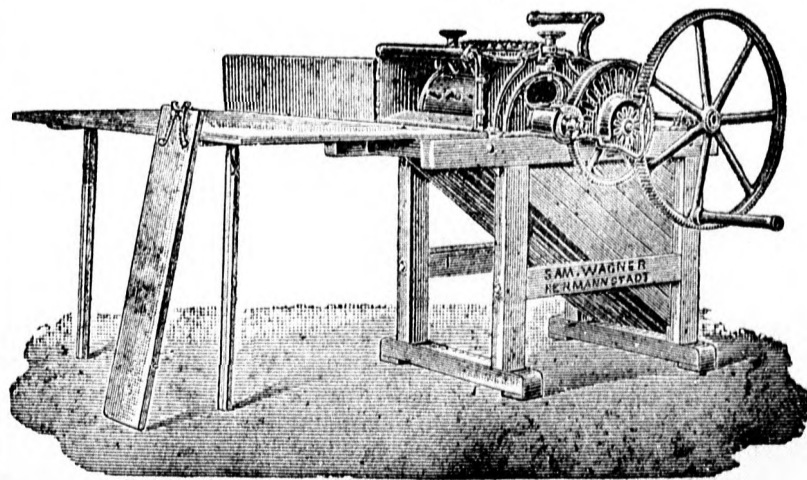
Postai szétküldés utánvétellel.

Wagner-féle

kezi

cséplőgépek

és

gabona-tisztító rosták**három évi
részletfizetésre****Beszerezhetők: Csiszár Imre vaskereskedőnél Désen.**

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában.

Szám: 2563—1906.

D. V. T.

Hirdetmény.

Az esküdtképes férfiak összeírására kiküldött bizottság közhírré teszi, hogy a város területén lakó minden férfi, tehát a város külterületén (határ) lakó is, a ki magyar honos, a folyó évben legalább 23-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azonban irni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni; a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez, husz korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bir; vagy az adózásra való tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdasz, gyógyszerész, erdész, hánnyász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, a ki a felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül a ki a középiskolai záróvizsgálatot letette, folyó május hó 25-én, 26-án és 27-ik napján d. e. 9 órától 12 óráig, d. u. 3 órától 5 óráig az alaprajstromba való felvétel végett a városház tanácskozási termében működő összeíró bizottság előtt személyesen, vagy meghatalmazott által is megjelölhetik.

Dés, 1906 május hó 10-én.

Ilosvay Jenő.

polgármester mint elnök.

Gaál István.

bizottsági jegyző.

Kereskedelmi Bank r. t.

Désen.

Leszámitol váltókat, kölcsönöket nyújt házakra és földbirtokokra, folyósít törlesztéses kölcsönöket legelőnyösebb feltételek mellett.

Elvállalja **értékpapírok vételét és eladását**, valamint minden bank szakmába vágó ügyleteket lebonyolítását, továbbá elfogad

Betéteket

a legelőnyösebb kamatozási és visszafizetési feltételek mellett.

2-52

DEMETER ÉS KISS

KÖNYVNYOMDÁJA

ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE

DÉSEN, RÁKÓCZI-HÁZ